

De opzet van het eindexamen verlamt het leren van onze tieners.

De commissie, die aangeeft dat de kwaliteit van schoolexamens niet gegarandeerd wordt, ziet niet de desastreuze werking van het eindexamen op het leren van onze tieners. Het eindexamen werpt zijn schaduw vooruit op het leren van tieners in hun hele schoolcarrière. Daardoor staat het onderwijs voor tieners in het teken van selectie in plaats van werken aan je eigen ontwikkeling.

Het onderwijs is op veel scholen een industrie geworden, die van unieke tieners uniforme leerlingen maakt die moeten gaan voldoen aan de eisen van het eindexamen. Leerlingen leren industrieel, niet om zich te ontwikkelen maar om een hoog punt te halen en daarna de leerstof weer te kunnen vergeten. In rijtjes krijgen de leerlingen aan de lopende band leerstof over zich heen gestort. Door veel te toetsen worden tieners gedwongen om zich alleen bezig te houden met het reproduceren van de gevraagde kennis en te leren voor een punt. Niet nadenken, alleen het juiste antwoord geven. Het systeem houdt zichzelf in stand.

Voor het leren en de ontwikkeling van tieners is iets anders nodig. Leren start met het ontwikkelen van de eigen waarneming. Scheikunde gaat over stoffen, die ze in de werkelijkheid tegen kunnen komen. Nederlands is de taal die ze dagelijks hanteren. De geschiedenis wordt elke dag opnieuw gemaakt. Laat de wereld leven voor tieners en laat ze de werkelijkheid ervaren.

Vervolgens leer je ze betekenis te geven aan wat ze waarnemen. Wat betekent alles wat je leert voor de omgang met jezelf, de omgang met anderen en de wereld? Tieners leren welke betekenis anderen aan de werkelijkheid geven en vormen een gefundeerde mening.

Tenslotte leer je door ervaringen en door te doen. Dus geef tieners nieuwe ervaringen en laat ze leren door te doen.

Veel docenten zijn nu druk bezig om het industrieel leren in stand te houden om te voldoen aan de eisen die het systeem stelt. Ze proberen tieners te begeleiden in hun ontwikkeling in de weinige tijd die overblijft. De werkdruk wordt voor een groot deel veroorzaakt door het industriële onderwijssysteem.

Het eindexamen toetst slechts een deel van de kwalificaties die nodig is voor vervolgoopleidingen en beroep. Het succes van de tiener worden met name bepaald door houdingen en vaardigheden, die nog niet op school worden geleerd. Het eindexamen is slechts één van de indicatoren van succes. Laten we het eindexamen relativeren.

Leren doe je door te oefenen. Zet daarom Cito-toetsen en de centrale eindexamens op internet en laat tieners oefenen. Laat ze de examens in een gecontroleerde omgeving maken als ze daar klaar voor zijn. Zet ook de instroomtoetsen van vervolgoopleidingen op internet. Maak assessments om tieners de mogelijkheid te geven om te laten zien wat ze echt kennen, kunnen en zijn.

Erik Peperkamp, Nijmegen
Maatschappelijk ondernemer tieneronderwijs
Voorzitter Nederlandse Jenaplanvereniging